

T. C. Resmî Gazete

Kuruluş tarihi : 7 Ekim 1336-1920

Yönetim ve yazı işleri için
Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat
Genel Müdürlüğüne
Başvurulur

13 HAZİRAN 1967

SALI

Sayı : 12620

KANUNLAR

7/6/1967

Nükleer Enerji Sahasında Hukukî Mesuliyete dair Sözleşmeyi tadil eden Ek Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında Kanun

Kanun No : 878

Kabul tarihi : 1/6/1967

Madde 1 — 299 sayılı Kanunla onaylanmış olan nükleer enerji sahasında hukukî sorumluluğa dair Sözleşmeyi tadil eden, İktisadî İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtınca kabul edilip, Hükümetimiz tarafından

10/4/1964 tarihinde imzalanmış bulunan Ek Protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2 Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3 Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

7/6/1967

Nükleer Enerji Sahasında Hukukî Mesuliyete dair Sözleşmeye Ek Protokol

Avrupa İktisadî İşbirliği Teşkilâtı şimdiki adıyla İktisadî İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtının Avrupa Nükleer Enerji Ajansı çerçevesi içinde, 29 Temmuz 1960 tarihinde Paris'te akdedilen Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair Sözleşmenin imzalanmaları olarak, Federal Almanya Cumhuriyeti, Avusturya Cumhuriyeti, Belçika Krallığı, Danimarka, Krallığı, İspanya, Fransa, Cumhuriyeti, Yunanistan Krallığı İtalya Cumhuriyeti, Lüksemburg Büyük Dukalığı, Norveç Krallığı, Hollanda Krallığı, Portekiz Krallığı, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı, İsveç Krallığı, İsviçre Konfederasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri;

Milletlerarası Atom Enerjisi Ajansının himayesinde 29 Nisan ile 19 Mayıs 1963 tarihleri arasında Viyana'da toplanan ve imzacı devletlerin temsil edildiği Milletlerarası bir Konferansta Nükleer hasar sahasında hukukî mesuliyetle ilgili bir milletlerarası sözleşmenin kabul edildiğini gözönünde tutarak;

Adı geçen sözleşmedeki XVII nci maddenin mevcudiyeti hesabıyla, bu sözleşmenin imzacular arasında münakıt Paris Sözleşmesinin uygulanmasına tesir etmeyeceğini kaydederek,

Bununla beraber iki sözleşme arasında mümkün mertebe bir çatışma olmadığını, böylece karar verildiği takdirde, her iki Sözleşmenin de tarafları olunabileceğini arzu ederek;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

Madde — 1.

Nükleer enerji sahasında hukukî mesuliyete dair 29 Temmuz 1960 tarihli Sözleşme aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A : — Başlangıcın son paragrafının yerine aşağıdaki metin konulmuştur

Bu sözleşmenin kavramadığı iyonizan radyasyonların sebebiyet verdiği kazalardan meydana gelen hasarlara da bu sözleşme hükümlerinin uygulanması dahil olmak üzere, milli sahada gerekli gördükleri tamamlayıcı tedbirleri alma hususunu bu memleketlere bırakmakla beraber, çeşitli memleketlerde bu kabul zararların tazmini mevzuunda tatbik edilen esas kaidelerin birleştirilmesi gereğine inanarak;

B — 2 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 2.

İşbu Sözleşme Ülkesinde, mesul bir işleteni bulunan nükleer tesisin

kurulduğu Akıt Tarafın millî mevzuatında aksine hüküm olmadıkça ve 6. (e) de gösterilen haklar baki kalmak şartıyla, akıt olmayan devletlerin ülkelerinde ve bu ülkelerde vukubulan hasarlarda uygulanmaz.

C — 3 ncü maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur;

Madde — 3.

a) Nükleer tesisi işleten, işbu Sözleşme ile ilgili olarak, aşağıdaki

hallerde mesuldür.

(i) Şahsın ölümü veya hayatına karşı zarar lka edilmesi; ve
(ii) Aşağıdaki haller haricinde herhangi bir malın yok edilişi ve-

ya zarara maruz bırakılışı.

1) Nükleer tesisin kendisi ve bu tesis bölgesindeki, tesiste ilgili olarak kullanılan veya kullanılacak olan herhangi bir mal,

2) 4 üncü maddede belirtilen hallerde nükleer kazanın vukubulduğu anda nükleer maddeyi taşıyan nakit vasıtaları,

Ancak (i), (ii) bentlerinde bahis konusu haller için bu hasar veya kayıba (bundan böyle hasar diye geçecektir) ya nükleer yakıt veya radyoaktif madde veya artıktan ve yahut, 4 üncü madde ahkâmı hariç, böyle bir tesisten gelen nükleer maddelerden doğan nükleer kazaların sebep olduğunun ispat edilmesi şarttır.

b) Hasar veya kayıba bir nükleer kaza ile nükleer kazadan gayri

bir kaza müstereken sebebiyet verdiği takdirde, nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar veya kayıp makul bir şekilde tespit edilemez du-

rumda ise, diğer kazanın sebebiyet verdiği hasar veya kayıp da nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar olarak mütalaa edilecektir. Eğer bir hasar, nükleer bir kaza ile bu Sözleşmenin kavramadığı iyonizan radyasyonların intişarı ile müstereken husule gelmişse, bu Sözleşmenin hiçbir hükmü, hiçbir kimsenin iyonizan radyasyonun intişarı ile ilgili mesuliyetini sınırlamaz veya bu mesuliyete başka bir şekilde tesir etmez.

c) Bir Akıt Taraf mevzuatıyla, kendi ülkesinde bulunan nükleer tesisi işletenin mesuliyetinin, bu tesisin içinde olup bu maddenin (a) fıkrasında atıf yapılan kaynakların dışındaki herhangi bir radyasyon kaynağından intişar eden iyonizan radyasyonlardan husule gelen veya neticelenen hasarlarla ilgili mesuliyeti de kavradığını hükme bağlayabilir.

D — 4 üncü maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 4.

2 nci maddede ahkâmına aykırı olmamak şartıyla, nükleer maddelerin taşınmaları ile ilgili depolama da dahil, nükleer maddelerin nakli halinde :

(a) İşbu Sözleşme mucibince, bir nükleer kazanın bu tesisin haricinde vukubulduğu ve bu tesisden nakledilmiş nükleer maddelerle alakalı olduğu ispat edildiği takdirde, bir nükleer tesisin işleteni, kaza ile ilgili aşağıdaki şartların bulunması halinde, hasardan mesuldür.

(i) Nükleer maddelerin sebebiyet verdiği nükleer kazalarla ilgili mesuliyetin, yazılı bir mukavelenin kati şartları gereğince, başka bir nükleer tesisin işleteni tarafından deruhde edilmişinden önce kaza vukubulursa,

(ii) Bu kabil kati şartları haiz bir mukavele mevcut değilse başka bir nükleer tesisi işletenin nükleer maddeleri teslim alışından önce kaza vukubulursa, veya

(iii) Bir nakil vasıtasının aksamını teşkil eden bir reaktörde kullanılmaya tahsis olunan nükleer maddenin, bu reaktörü tam yetkiyle işletecek kimsenin nükleer maddeyi teslim almasından önce kaza vukubulursa,

(iv) Nükleer maddeler Akıt olmayan bir devlet ülkesinde bulunan bir şahsa gönderilmekte olup, bu Akıt olmayan devletin ülkesine getirildikleri nakil vasıtasından boşaltılmadan önce kaza vukubulursa;

(b) İşbu Sözleşme mucibince bir nükleer kazanın o tesisin haricinde vukubulduğu ve o tesisden nakledilmiş maddelerle alakalı olduğu ispat edildiği takdirde bu nükleer tesisin işleteni kaza ile ilgili aşağıdaki şartların bulunması halinde, zarardan mesuldür.

(i) Başka bir nükleer tesisin işletenin uhdesinde bulunan nükleer maddelerin sebebiyet verdiği nükleer kazalarla ilgili mesuliyetin, yazılı bir mukavelenin sarıh şartları gereğince, kendisi tarafından deruhde edilmişinden sonra kaza vukubulursa,

(ii) Bu kabil sarıh şartları haiz bir mukavele mevcut değilse nükleer maddeyi teslim aldıktan sonra kaza vukubulursa; veya

(iii) Bir nakil vasıtasının bir kısmını teşkil eden bir reaktör işletenden nükleer maddeyi teslim aldıktan sonra kaza vukubulursa,

(iv) Nükleer maddenin işletenin yazılı muvafakatiyle Akıt olmayan bir devletin ülkesinde bulunan bir şahıs tarafından gönderilmesi halinde bu Akıt olmayan taraf ülkesinden nakledilecek nakil vasıtasına yüklenişinden sonra kaza vukubulursa,

(c) Bu Sözleşme gereğince mesuliyet altında bulunan işleten, 10 uncu maddeye göre gerekli teminatı sağlayan sigortacı veya başka bir mali kefil tarafından veya bunlar namına tanzim olunan bir belgeyi nakliyeciyeye verir. Bu belge işletenin isim ve adresini garantinin müddetini, tipini ve tutarını ihtiva etmelidir. Belgede kayıtlı olan bilgiye belgeyi tanzim eden veya onun namına veren tarafından itiraz edilemez. Belge, garantisini temin ettiği nükleer maddelerle, nakliyata ait bilgiyi ve salâhiyetli resmî makamların mevzuatı ile ilgili şahsın işbu Sözleşmede ifade edilen manada bir işleten olduğunu tasdik eden beyanını da ihtiva etmelidir.

d) Bir Akıt Taraf millî mevzuatına uygun olarak koyacağı şartlarla ve 10 uncu maddenin (a) fıkrası ile talebedilen şartların yerine getirilmesi halinde nakliyeciyeye, kendi talebi, adı geçen Akıt Tarafın ülkesinde kurulan nükleer tesisi işletenin muvafakati ve salâhiyeti resmî makamın kararıyla, işletenin yerine, işbu sözleşme gereğince, mesul kılınabileceğini temin edebilir.

Böyle bir halde işbu sözleşme hükümleri gereğince nakliyeciyeye, nükleer maddelerin taşınması esnasında vuku bulan kazalarda, mevzuatında bu hususta hüküm olan bahis konusu Akıt Tarafın ülkesi üzerinde kurulan nükleer tesisin işleteni gibi telâkki olunur.

E. 5. Maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 5.

(a) Bir nükleer kaza ile ilgili nükleer yakıt yahut radyoaktif mahsuller veya artık birden ziyade nükleer tesiste bulunmuş olup, hasara sebep olduğu anda bir nükleer tesiste bulunmakta ise, daha önce bunları bulunduran nükleer tesis işletenlerden hiçbiri hasardan mesul olmazlar.

(b) Bununla beraber, nükleer bir tesiste nükleer bir kazadan bir

hasar vukubulmuş ve bu hal sadece nakliyat esnasında arızı olarak depolanan nükleer cevher ile ilgili ise, 4 üncü madde gereğince başka bir işleten veya kimse mesul olduğu takdirde, nükleer tesisin işleteni mesul tutulamaz.

(c) Bir nükleer kaza ile ilgili nükleer yakıt yahut radyoaktif mahsuller veya artık birden ziyade nükleer tesiste bulunmuş olup hasara sebep olduğu anda bir nükleer tesiste bulunmamakta ise hasarın vukubundan önceki son nükleer tesisin işleteninden veya bunları en son teslim alan işletenden gayri hiçbir işleten hasardan mesul değildir.

(d) Hasar işbu Sözleşme hükümlerine göre birden ziyade işletene mesuliyet yüklerse bu işletenlerin mesuliyeti aşağıdaki şartlarla müstereken ve birden fazladır. Mesuliyet nükleer maddelerin nakli sırasında tek ve aynı nakil vasıtasında veya arızı depolama halinde tek ve aynı nükleer tesiste nükleer bir kazanın sebep olduğu bir hasar neticesinde ortaya çıkmış ise her işletenin mesul olacağı azami miktar, 7 nci madde hükümlerine göre onlar hakkında tespit edilecek en yüksek meblâğdır. Hiçbir işleten hiçbir zaman nükleer kaza hususunda 7 nci madde ile ona tahmil edilenden daha fazlasını ödemeğe mecbur tutulamaz.

F. 6 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 6.

a) Nükleer kazadan doğan hasar sebebiyle tazminat hakkı, işbu

Sözleşme mucibince sadece, hasardan dolayı mesul olan işletene, veya, 10 uncu madde ile istenen teminatı veren sigortacı veya mali kefillere karşı millî kanunla doğrudan doğruya bir dava hakkı tanıyorsa, sigortacı veya diğer mali kefillere karşı kullanılabilir

b) Bu maddede aksine bir hüküm olmadıkça, nükleer kazaların sebep olduğu hasardan, bunların haricinde kimse mesul tutulamaz.

Fakat bu şart nakil sahasında işbu Sözleşme tarihinde tatbik edilmekte olan veya imzaya açık olan veya ilihak ve tasdik safhasında bulunan milletlerarası anlaşmaların tatbikine tesir etmez.

c) (i) Bu Sözleşmenin hiçbir hükmü :

1) Bir hasara sebebiyet vermek kasdiyle bir şahsın bir fiil veya

ihmalıyla husule gelen ve 3 üncü (a), (ii), (1) ve (2) madde ve 9 uncu madde gereğince bu Sözleşmeye göre, işletenin sorumlu tutulamıyacağı bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasardan dolayı herhangi bir şahsın,

2) 4 üncü maddenin (a), (iii) paragrafı veya (b), (iii) paragrafı gereğince işletenin sorumlu tutulamıyacağı ve bir nakil vasıtasının aksamını teşkil eden bir reaktörü işletmeye tam salâhiyetli olan bir şahsın nükleer bir kaza dolayısıyla husule getirdiği hasarın, mesuliyetine tesir etmez.

(ii) 7. (c) maddedeki hakkın kullanılması dışında, bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasar dolayısıyla, işbu Sözleşmenin dışında işletene bir mesuliyet yüklenemez. Bu halde de mesuliyetin hududu millî mevzuatın veya ülkesinde mesul işletenli nükleer tesisin bulunduğu Akıt Tarafın mevzuatının nakil vasıtalarıyla ilgili olarak koyduğu özel hükümlerin çerçevesinde kalır.

d) Bu maddenin (b) paragrafında atıf yapılan milletlerarası bir anlaşma veya Akıt olmayan bir devletin mevzuatı gereğince nükleer bir kazanın sebebiyet verdiği bir hasar dolayısıyla tazminat ödleyen bir şahıs, ödediği meblâğ kadar kendisine tazminat ödlediği zarara uğramış şahsın bu Sözleşme tahtında sahip olduğu hakları, halefiyet yoluyla iktisabeder.

e) Akıt olmayan bir devletin ülkesinde vukubulan, bir nükleer kazanın sebebiyet verdiği hasarı tazmin eden ve esas işyeri Akıt Taraf ülkesinde bulunan bir şahıs veya böyle bir şahsın emrinde çalışan bir kimse, ödediği meblâğ kadar, bu şekilde tazminat alan şahsın 2 nci madde hükmünü mevcut olmasaydı işletene karşı sahip olacak olduğu hakları iktisabeder.

f) İşleten sadece şu hallerde rücu hakkını haizdir.

(i) Nükleer kazanın sebep olduğu hasar, kasıttan doğan bir fiil veya ihmal neticesi ise kasıtlı hareket eden faile veya ihmal edene karşı,

(ii) Mukavelede sarahaten belirtildiği takdirde, belirtilen nispet ve şekilde,

g) Eğer işleten bu maddenin (f) fıkrasına göre herhangi bir nis-

pette bir kimseye karşı rücu hakkına sahip ise bu maddenin (d) veya (e) fıkraları mucibince, o şahıs işletene karşı bir hak iddiasında bulunamaz.

h) Millî sağlık sigortası, sosyal sigorta, işçi tazminatı veya iş

hastalıkları tazminatı gibi sistemlerdeki hükümler, nükleer kazadan doğ-

ğan hasar sebebiyle tazminatı da içine alıyorsa, bu gibi sistemlerdeki

lehdarların hakları ve bu gibi sistemler sebebiyle rücu hakları Âkit Tarafın bu gibi sistemlerini kuran kanuna göre tayin edilir.

G. 7 nci maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur :

Madde — 7.

a) Bir nükleer kazanın sebep olduğu hasar sebebiyle ödenmesi istenen tazminat bedeli, işbu madde mucibince tespit olunan, azami mesuliyetten fazla olamaz.

b) Herhangi bir Âkit Tarafın işletenin 10 uncu madde gereğince istenen sigorta veya diğer bir mali garantiyi temin edebilmesi imkânlarını

gözönünde tutarak hiçbir halde 5.000.000 hesap ünitesinden aşağı olmamak üzere daha yüksek ve alçak bir meblâğı tespit edebilmesi şartı ile nükleer kazanın sebep olduğu hasar dolayısıyla işletenin azami mesuliyeti, işbu Sözleşme tarihinde tayin edildiği üzere 15.000.000 Avrupa Para Anlaşması hesap ünitesidir. (Bundan sonra hesap ünitesi olarak geçecektir) Yukarıda sözü edilen meblâğlar yuvarlak rakamlar olarak millî paraya tahvil olunabilir.

c) Nakliye vasıtasına yapılan hasar işletenin diğer hasarlarından doğan mesuliyetinin 5.000.000 hesap ünitesinin aşığına düşmesini hiçbir şekilde intacetmemesi şartı ile Âkit Taraf 3 (a) (ii) (2) maddesindeki istisnânın tatbikinden millî mevzuatı ile sarfınazar edebilir.

d) Bu maddenin (c) fıkrasına göre Âkit Taraf mevzuatındaki hükümler olduğu kadar bu maddenin (b) fıkrası mucibince de bir Âkit Taraf ülkesindeki nükleer tesislerin işletenlerinin mesuliyeti nükleer kaza nerede vuku bulursa bulsun bu gibi işletenlerin mesuliyetine tatbik edilir.

e) Bir Âkit Taraf nükleer maddelerin kendi ülkesinden geçişini, azami mesuliyet haddini transit esnasında vukuu muhtemel kaza tehlikelerine göre kifayetsiz bulunduğu takdirde, yabancı işletenin azami mesuliyet haddinin yükseltilmesi şartına bağliyabilir. Şu şartla ki, bu şekilde yükseltilen azami mesuliyet haddi, kendi ülkesinde kurulmuş tesislerin işletenlerinin azami mesuliyet haddini geçemez.

f) Bu maddenin (e) fıkrasındaki hükümler;

i) Nakliye deniz yolu ile ise, Devletler Hukuku kaideleri mucibi-

nce, muhtemel bir tehlikeden dolayı sözü edilen Âkit Tarafın limanlarına sığınma hakkı veya kara sularından zararsız geçiş hakkı :

ii) Nakliye hava yolu ile ise, bir anlaşma veya Devletler Hukuku mucibince Âkit Tarafın arazisi üzerinden uçuş veya yere inme hakkı, mevzuatı altında tatbik olunmaz.

g) İşbu Sözleşmeye göre, bir mahkeme tarafından tazminatı mu-

cip bir hadise sebebiyle hükmedilen faiz ve bedeller bu sözleşme maksadına matuf bir tazminat olarak mütalaa edilmez ve bu madde mucibi-

nce işletenin mesul olduğu meblâğa ilâveten işleten tarafından ödenebilir.

Madde — 8.

a) Tazminat hakkı, işbu Sözleşme mucibince, nükleer kaza tari-

hinden itibaren on sene içinde kullanılmadığı takdirde sukut eder. Bununla beraber, eğer işletenin mesul olduğu nükleer tesisin ülkesinde bulunduğu Âkit Taraf tarafından 10 yıllık bir sürenin bitiminden sonra da veya bu kadar uzun bir süre zarfında tazminat talepleri hususunda işletenin mesuliyetini karşılayıcı tedbirler alınmışsa, millî mevzuat 10 yıldan fazla süren bir sukutu hak müddeti tesis edebilir. Şu şartla ki sukut müddetinin uzatılması hiçbir halde bu sözleşme gereğince ölüm veya zarar ziyan dolayısıyla işletene karşı 10 yıllık sürenin bitiminden önce ikame edilen tazminat haklarına halel getirmez.

b) Hasarın kaza anında çalınmış, kaybolmuş, denize atılmış veya terk edilmiş ve henüz istirdat edilmemiş nükleer yakıt, radyoaktif mahsuller veya artık ile ilgili nükleer kazadan doğmuş olması halinde bu maddenin (a) fıkrasında bahis konusu edilen süre nükleer kazanın oluşu tarihinden itibaren hesaplanır. Ancak bu süre hiçbir halde çalınma, kaybolma, denize atılma ve terk edilme tarihinden itibaren yirmi yılı geçemez.

c) Bu maddenin (a) ve (b) fıkralarında vazedilen süreler geçilmemek şartıyla mevzuat, iki seneden aşağı olmayacak şekilde, mutazarrırın zarar ve mesul işletenden haberdar olduğu veya makul surette haberdar

olması icabettiği tarihten itibaren bir müruru zaman veya sukutu hak müddetli tesis edebilir.

d) Ancak, 13 üncü maddenin (c) fıkrasının (ii) bendinin tatbikinin mümkün olduğu hallerde, bu maddenin (a) fıkrasında gösterilen zaman zarfında tazminat hakkı sukut etmez.

(i) 17 nci maddede bahsi geçen mahkeme bir hüküm vermezden evvel bu mahkemenin secebileceği mahkemelerden birinde dava açılması halinde, mahkeme davanın açılmış olduğu mahkemeden başka bir mahkemenin selâhiyetli olduğuna karar verirse, davanın selâhiyetli olduğuna karar verilen mahkemede açılması için bir müddet tespit edilir; veya

(ii) 13 c (ii) bendine göre selâhiyetli mahkemenin tespiti zmnında mahkemeden karar istihali için bir Âkit Tarafa müracaat vaki olması ve mahkeme tarafından tespit edilecek zaman zarfında bu tespitten sonra davanın açılması icabeder

e) Millî mevzuat aksine hüküm vazedilmedikçe, bu maddede gösterilen müddet zarfında tazminat davası açan nükleer kazanın sebep olduğu hasardan mutazarrır olan şahıs, selâhiyetli mahkemenin nihai kararı almamış olması şartıyla böyle bir müddetin hitamından sonra hasarın ağırlaştığı şeklinde iddiasını tadil edebilir.

I) 9 uncu maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde — 9.

İşleten, silâhlı çatışma, tecavüz, iç harb, isyan veya ülkesinde nükleer tesisin bulunduğu Âkit Tarafın mevzuatında aksi gösterilmedikçe istisnai kararterde vahim tabii bir afet yüzünden doğacak nükleer bir kazanın sebep olduğu hasardan mesul değildir.

J) 13 üncü maddenin yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Madde 13.

a) Bu maddede aksine hüküm vazedilmedikçe, 3, 4, 6 (a) ve 6 (e)

maddeleriyle ilgili kaza hakkı sadece ülkesinde nükleer kazanın vuku bulunduğu Âkit Tarafın mahkemelerine tanınmıştır.

b) Nükleer bir kaza Âkit Taraflar ülkesinin, dışında vuku bulunduğu veya nükleer kazanın vuku bulunduğu yer ikatyetle tayin edilemediği takdirde kaza hakkı mesul işletenin ülkesinde nükleer tesis bulundurduğu Âkit Tarafın mahkemelerine tanınmıştır.

c) Bu maddenin (a) veya (b) fıkraları gereğince birden fazla Âkit Tarafın mahkemeleri selâhiyetli ise, kaza hakkı,

(i) Nükleer kaza kısmen herhangi bir Âkit Tarafın ülkesinin dışında ve kısmen tek bir Âkit Tarafın ülkesi üzerinde vuku bulmuşsa, bu sonuncu Âkit Tarafın mahkemelerine,

(ii) Diğer bütün hallerde ilgili Âkit Tarafın müracaatı üzerine, 17 nci maddede atıf yapılan mahkeme tarafından, bahis konusu işle en yakın ilgisi tespit edilen Âkit Tarafın mahkemelerine aittir.

d) Bu madde mucibince vicahi veya gıyabi yargılama sonunda selâhiyetli mahkemenin aldığı hükümler mahkemenin tatbik ettiği kanunlar mucibince lüzumlünfraz hale gelince, ilgili Âkit Tarafın talep ettiği formaliteler kabul edilir edilmez diğer Âkit Tarafın ülkesinde de yürürlüğe girer. Davanın esasları başka herhangi bir muameleye tabi tutulmaz. Yukarıdaki hükümler ara kararlara tatbik edilmezler.

e) İşbu Sözleşme mucibince Âkit Taraf aleyhine bir dava açıldığı anda, icrai tedbirlerle ilgili hususlar dışında, bu Âkit Taraf bu madde ile selâhiyetli kılınan mahkeme huzurunda hiçbir kazai muafiyet iddiası ileri süremez.

K. Ek I nci yerine aşağıdaki metin konulmuştur.

Ek — I.

Aşağıdaki ihtirazi kayıtlar İşbu Sözleşmenin veya ek protokolün imzası sırasında kabul edilmiştir.

1. 6 ncı maddenin (a) ve (c) (i) fıkraları.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Avusturya Cumhuriyeti

Hükümeti ve Yunan Krallığı Hükümetinin ihtirazi kaydı.

Millî Kanunla işletenden başka diğer şahısların, bu şahısların hak-sız ikame edilmiş davalar da dahil, işleten tarafından elde edilen bir garanti veya diğer bir malî garanti ile veya amme fonlarıyla, mesuliyetleri tamamen teminat altına alınmış olmaları şartıyla, nükleer bir

kazanın sebebiyet verdiği hasarla ilgili mesuliyetlerinin devam edebilmesine dair haklarını mahfuz tutarlar.

2. 6 ncı maddenin (b) ve (d) fıkraları.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti, Yunanistan Krallığı Hükümeti,

Norveç Krallığı Hükümeti ve İsveç Krallığı Hükümetinin ihtirazi kaydı.

6. (b) maddesinde Milletlerarası Anlaşmalar olarak kabul edilen ve 6 (b) ve (d) maddelerine uygun Milletlerarası Anlaşmalarla aynı hükümleri muhtevi millî kanunların milletlerarası anlaşmalar gibi mütalaa etme hakkını muhafaza ederler.

3. 8 inci maddenin (a) fıkrası :

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ve Avusturya Cumhuriyeti Hükümetinin ihtirazi kaydı.

Tazminat davaları ile ilgili olarak, işletenin mesuliyetini 10 yıllık bir süre sonunda veya bu kadar uzun bir süre zarfında karşılayıcı tedbirler derpiş edilmişse Federal Almanya Cumhuriyeti ve Avusturya Cumhuriyeti nükleer kazalarla ilgili olarak, 10 yıldan fazla süren bir sukutu hak müddeti tesis etme hususundaki haklarını mahfuz tutarlar.

4. Madde — 9

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ve Avusturya Cumhuriyeti Hükümetinin ihtirazi kaydı.

Nükleer kaza doğrudan doğruya silâhlı çatışma, tecavüz, içarp, isyan veya istisnai karakterde vahim tabii bir âfet neticesinde bir hasara sebebiyet vermişse, Federal Almanya Cumhuriyeti ve Avusturya Cumhuriyetinde vukubulan nükleer kazalardan dolayı işleteni mesul tutmak hususundaki haklarını mahfuz tutarlar.

5. Madde — 19.

Federal Almanya Hükümetinin, Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti-

nin ve Yunanistan Krallığının ihtirazi kaydı.

İşbu Sözleşmenin tasdikinin Devlet Hukukuna göre, İşbu Sözleşme hükümleri mucibince nükleer enerji sahasında hukuki mesuliyet hususunda millî mevzuat kabulü şeklinde telâkki olunması hakkını mahfuz tutmuşlardır.

II

a) Bu Ek Protokolün hükümleri nükleer enerji sahasında hukuki mesuliyete mütedair 29 Temmuz 1960 tarihli Sözleşmenin (Bundan sonra Sözleşme olarak adlandırılacaktır.) ayrılmaz bir kısmını meydana getirecektir.

b) Bu Ek Protokol tasdik veya teyidedilecektir. Ek Protokolün tasdik belgeleri İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı Genel Sekreterine tevâi edilecektir. Bu Ek Protokolün teyidi halinde ise bu husus Genel Sekretere bildirilecektir.

c) Sözleşmeyi evvelce tasdik etmiş olan bu Ek Protokolün imzacıları, bu Ek Protokolü de en kısa zamanda tasdik veya teyidetmeyi taahhüt ederler. Ek Protokolün diğer imzacıları sözleşmeyi tasdik ettikleri veya teyit ettikleri zaman Ek Protokolü de tasdik veya teyit etmeyi taahhüt ederler. Sözleşmeye katılma aynı zamanda İşbu Ek Protokole de katılma şartı ile kabul edilebilir.

d) Teşkilât Genel Sekreteri, tasdik belgelerinin veya teyit tebliğlerinin alınışından sözleşmeye katılmış hükümetleri ve imzalayanları haberdar eder.

e) Sözleşmenin yürürlüğe girebilmesi için 19 (b) maddesine göre talebedilen tasdik sayısının hesaplanmasında, sadece Sözleşmeyi tasdik eden ve, bu Ek Protokolü tasdik veya teyit edenler nazarı itibara alınacaktır.

Bu inanca, aşağıda imzaları bulunan tam yetkililer, gereğince yetkil olarak İşbu Protokolü imzaladılar.

Paris'te, 28 Ocak 1964 tarihinde İngiliz, Fransız, Alman, İspanyol, İtalyan ve Hollanda dillerinden bir nüsha olarak hazırlanmış olup aştı İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı Genel Sekreterinde kalacak ve Genel Sekreter tarafından tasdikli suretleri bütün imzacılara dağıtılacaktır.